

Gospodarenje melioracijskim sustavima (144094)

Nositelj predmeta

[prof. dr. sc. Mario Sraka](#)

Opis predmeta

Sustav melioracijske odvodnje čine različite građevine za melioracijsku odvodnju: osnovna i detaljna kanalska (melioracijska) mreža, crpne stanice, cijevna drenaža i dodatni objekti koji pripadaju ovim građevinama. Dobro isplanirani, projektirani i izvedeni sustavi melioracijske odvodnje su učinkoviti i omogućuju pravodobno otjecanje suvišnih površinskih i plitkih podzemnih voda iz tla. Navodnjavanje je melioracijska mjera kojom se na određeno zemljište putem hidrotehničkog sustava dovodi voda i dodaje tlu radi postizanja stanja vlažnosti potrebnog za rast, razvoj i reprodukciju-prinos biljaka, a može se primijeniti kao redovita i dopunska mjera. Sustav navodnjavanja mora se prethodno isplanirati, izraditi predinvesticijska studija, varijantna rješenja projekta, a potom izvedbeni projekt prema kojem se izvodi sustav natapanja. U praksi, učinkovitost hidromelioracijskih sustava odvodnje ili/i natapanja s agromelioracijama ili bez nje nije uvijek zadovoljavajuća, zbog pogrešaka u projektiranju, izvođenju ili neadekvatnom gospodarenju.

Predmet obuhvaća opću i specijalističko-gospodarsku problematiku sustava odvodnje i natapanja. U općem dijelu razmatra se koncepcija planiranja, projektiranja i izvođenja melioracija, opće pokazatelje učinkovitosti, vijek trajanja, vodno-gospodarsku i zakonsku problematiku, te stanje sustava odvodnje i natapanja u Hrvatskoj. U specijalističko-gospodarskom dijelu obrađena je problematika sustava odvodnje i natapanja s naglascima na poljoprivredno melioracijske aspekte gospodarenja, poštujući osnovnu koncepciju gospodarenja melioracijskim sustavima; kontrolirati, racionalno - održivo koristiti i redovito održavati melioracijske sustave odvodnje i natapanja.

Auditorne vježbe omogućuju studentima kroz samostalan rad na temelju postojećih podataka prezentirati rezultate stacionarnog istraživanja kontrole stanja i učinkovitosti provedenih hidromelioracijskih i agromelioracijskih mjer na poljoprivrednim površinama. Na temelju klimatskih podataka izračunava se referentna evapotranspiracija i evapotranspiracija kultura korištenjem programa Cropwat. Za potrebe projektiranja sustava odvodnje i natapanja izračuna se višak ili/i manjak oborinske vode u tlu. Pregled, analiza i interpretacija izvedbenih projekata sustava odvodnje ili/i natapanja.

Seminar omogućuje studentima da pojedinačno ili u paru izrade programe - modele za gospodarenje melioracijskim sustavima odvodnje ili/i natapanja.

Terenske vježbe obuhvaćaju obilazak kontrolnog melioracijskog pokusnog polja na kojem se kontroliraju određeni hidrološki i pedološki podaci kao i podaci o ekonomičnosti biljne proizvodnje u uvjetima održivog gospodarenja.

Polaganje ispita se provodi polaganjem parcijalnih ispita i završnog usmenog ispita.

ECTS: **6.00**

Engleski jezik: **R1**

E-učenje: **R1**

Sati nastave: 60

Predavanja: 40

Auditorne vježbe: 14

Seminar: 4

Terenske vježbe: 2

Ocjenjivanje

Dovoljan (2): 60-70%

Dobar (3): 71-80%

Vrlo dobar (4): 81-90%

Izvrstan (5): 91-100%

Izvođač predavanja

- [prof. dr. sc. Mario Sraka](#)
- [doc. dr. sc. Ivan Magdić](#)

Izvođač vježbi

- [prof. dr. sc. Mario Sraka](#)
- [doc. dr. sc. Ivan Magdić](#)

Izvođač seminara

- [prof. dr. sc. Mario Sraka](#)

Vrsta predmeta

- Diplomski studij / Hortikultura / [Ukrasno bilje](#) (Izborni predmet, 3. semestar, 2. godina)
- Diplomski studij / Agroekologija / [Agroekologija](#) (Izborni predmet, 3. semestar, 2. godina)
- Diplomski studij / Poljoprivredna tehnika / [Melioracije](#) (Izborni predmet, 3. semestar, 2. godina)

Opće kompetencije

Predmet osposobljava studente za procjenu potrebe i izvođenje melioracijskih sustava odvodnje i natapanja na određenim površinama, za procjenu pozitivnog učinka izvedenih sustava kroz visinu i kakvoću prinosa. Osposobljava studente na uočavanje mogućih pogrešaka pri neadekvatnom funkcioniranju pojedinih dijelova sustava koje su se mogle dogoditi prilikom projektiranja, izvođenja ili pri neprimjerenom gospodarenju. Način otklanjanja pogrešaka. Daje smjernice za primjenu održivog gospodarenja na melioriranim površinama uvažavajući ekonomske principe proizvodnje i očuvanje prirodnih resursa tla i voda.

Oblici nastave

- Predavanja
- Auditorne vježbe

Auditorne (kabinetske) vježbe - u sklopu vježbi izrađuju se četiri programa: 1. Prezentacija rezultata stacionarnog istraživanja kontrole stanja i učinkovitosti provedenih hidromelioracijskih i agromelioracijskih mjera na poljoprivrednim površinama. 2. Obrada klimatskih parametara i proračun referentne evapotranspiracije i evapotranspiracije kulture korištenjem programa CROPWAT. 3. Hidropedološki proračuni viška ili/i manjka oborinske vode u tlu. 4. Pregled, analiza i interpretacija izvedbenih projekata sustava odvodnje ili/i natapanja.

Vježbe se provode u skupinama do 10 studenata.

- Seminari

U sklopu seminarских radova studenti će pojedinačno ili u paru izraditi programe - modele za gospodarenje melioracijskim sustavima odvodnje ili/i natapanja.

Ishodi učenja i način provjere

Ishod učenja	Način provjere
Iskazati razloge gospodarenja na melioracijskim sustavima odvodnje i navodnjavanja	Pismeno, usmeno
Prepoznati koncepciju planiranja, projektiranja i izvođenja melioracijskih sustava	Pismeno, usmeno
Povezati koncepciju gospodarenja melioracijskim sustavima-kontrolirati, racionalno-održivo koristiti i redovito održavati sve elemente-dijelove sustava	Pismeno, usmeno
Predložiti planove gospodarenja melioracijskim sustavima odvodnje i navodnjavanja i izraditi izvedbene programe-program upotrebe i zaštite melioriranog zemljišta i voda, program kontrole i program održavanja	Pismeno, usmeno
Isplanirati slijed aktivnosti gospodarenja melioracijskim sustavima na godišnjoj i višegodišnjoj razini	Pismeno

Način rada

Obvezne nastavnika

Predaje nastavno gradivo, povezuje teme predavanja s primjerima iz prakse, postavlja studentima tijekom predavanja kraća pitanja, potiče studente na komentare-raspravu, traži odgovarajuće odgovore-rješenja u svezi određenog problema obuhvaćenog temom predavanja.

Obvezne studenta

Redovito pohađanje nastave, samostalna izrada vježbi te grupna izrada seminara.

Polaganje ispita

Elementi praćenja	Maksimalno bodova ili udio u ocjeni	Bodovna skala ocjena	Ocjena	Broj sati izravne nastave	Ukupni broj sati rada prosječnog studenta	ECTS bodovi
1. Kolokvij	25	60-70% 71-80% 81-90% 91-100%	Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	15	45	1,5
2. Kolokvij	25	60-70% 71-80% 81-90% 91-100%	Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	15	45	1,5
Usmeni	50	60-70% 71-80% 81-90% 91-100%	Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30	90	3
UKUPNO	100%			60	180	6

Tjedni plan nastave

1. Uvod u modu 1 -definicija i podjela melioracijskih sustava prema funkciji, veličini i tehničkoj opremljenosti. Planiranje, projektiranje i izvođenje melioracijskih sustava u sklopu investicijskih, idejnih i izvedbenih projekata - P
2. Pokazatelji učinkovitosti melioracijskih sustava. Osnove ekonomike gradnje, korištenje i održavanje melioracijskih sustava. Ekonomski i gospodarski učinci melioracijskih sustava (produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost). Vijek trajanja melioracijskih sustava - P
3. Sustav odvodnje i navodnjavanja u Hrvatskoj. Sustav površinske odvodnje, sustav podzemne odvodnje, stanje i potrebe navodnjavanja - P
4. Gospodarenje melioracijskim sustavima -planiranje i programi gospodarenja - P
5. Sustav površinske odvodnje -mjere, radovi i strojevi za održavanje - P
6. Sustavi podzemne odvodnje -cijevne drenaže. Kontrola sustava cijevne drenaže, detekcija i otklanjanje pogrešaka - P
7. Održavanje sustava cijevne drenaže - P
8. Međuispit (kolokvij I). Navodnjavanje -uvjeti izbora i funkcioniranja sustava natapanja
9. P- Površinsko natapanje, podzemno, kišenje i lokalizirano navodnjavanje - P
10. Kontrola sustava natapanja - inspekcijska i stacionarna kontrola. Održavanje sustava natapanja - P
11. Prezentacija rezultata stacionarnog istraživanja kontrole stanja i učinkovitosti provedenih hidromelioracijskih i agromelioracijskih mjera na poljoprivrednim površinama sliva Karašice-Vučice (slivno područje Drave) - V
12. Obrada klimatskih parametara i proračun referentne evapotranspiracije i evapotranspiracije kulture (glavne ulazne komponente vodne bilance tla) korištenjem programa CROPWAT - V
13. Hidropedološki proračuni viška ili/i manjka oborinske vode u tlu kao osnova za projektiranje optimalnog sustava odvodnje ili natapanja - V
14. Pregled, analiza i interpretacija izvedbenih projekata sustava odvodnje ili/i natapanja. Priprema za inspekcijsku stacionarnu kontrolu učinkovitosti sustava odvodnje ili/i natapanja -V Obilazak melioracijskog pokusnog polja postavljenog u srednjoj Posavini - TV
15. Izrada programa - modela za gospodarenje melioracijskim sustavima odvodnje ili/i natapanja- S. Međuispit (kolokvij II).

Obvezna literatura

1. Vidaček, Ž. (1998). Gospodarenje melioracijskim sustavima odvodnje i natapanja. Zagreb: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatsko društvo za odvodnju i navodnjavanje.

Preporučena literatura

1. Nataljčuk, M. F., Ahmedov, H. A., Oljgarenko, V. I .(1983). Eksplotacija hidromeliorativnih sistema, za studente poljoprivrede specijalizirane u području hidromeliopracije. Moskva: Kolos.
2. Šimunić, I. (2013). Uređivanje voda (sveučilišni udžbenik). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
3. Petošić, D., Tomić, F. (2011). Reguliranje suvišnih voda tla (sveučilišni udžbenik). Zagreb: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. Priručnik za hidrotehničke melioracije. I kolo Odvodnjavanje, knjiga 6 Održavanje. (1991). Zagreb: DONH, Rijeka: Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
5. Priručnik za hidrotehničke melioracije. II kolo Navodnjavanje, knjiga 2 Potreba vode za natapanje.(1993). Zagreb: DONH, Rijeka: Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
6. Priručnik za hidrotehničke melioracije. II kolo Navodnjavanje, knjiga 4 Sustavi, građevine i oprema za natapanje. (1995). Zagreb: DONH, Rijeka: Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

Sličan predmet na srodnim sveučilištima

- Gospodarenje melioracijskim sustavima- Faculty of Agricultural Sciences and Food Sc., Cyril and Methodius University of Skopje
- Poljoprivredne melioracije- Poljoprivredni fakultet Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku